

Kraszna

www.kraszna.ro

Támogatónk:
COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY

2009. Február

XIII. Évfolyam 2. szám

KULTURÁLIS KIADVÁNY

Farsangi táncház

A farsang mint tudjuk vízke-resztől (január 6) húshagyó keddig tart. Őseink elmesélése szerint ebben az időszakban voltak a fonók ahova a lányok fonni jártak, a fiuk pedig udvarolni. Farsangosok mentek egyik fonóból a másikba és nagy ijesztgetések közepette jókat táncoltak és sokszor még a cigány muzsikus is oda-keveredett. Ebben az időszakban rendezték a bálokat és nagy mulatságokat. Ezt a hagyományt próbáltuk mi is feleleveníteni és 2009 február 7-én egy farsangi táncházat szerveztünk a Kraszna-i Művelődési Házban. A meghívásra sokan igent mondtak, így hozott Szilágysámsomból kb.50 gyereket Bálint Szilárd, Szilágycsehből Szőke Anna és Szőke Sándor több mint 40 gyereket, Zilahról pedig Matyi István szintén több mint 40 gyereket, akik közül nem keveset a szül-eik is elkísértek. Krasznáról részt vett a Bokréta néptáncgyűttes és abból néhány táncosnak a szülei, a volt Bokkrétások, és akiknek úgymond semmi köze a Bokkrétához hát szinte fel tudnám sorolni hányan voltak.

A modern technikát felhasználva, meghirdettük az interneten is és erre a meghívásra elkezdtek Budapestről, Debrecenből, Nyíregyházáról és még a környező megyék településeiről is jelentkezni. Vendégeink elmondása szerint a megyében, de még a környéken sincs ehhez hasonló hangulatú rendezvény és ami nekem fáj hogy ezt épp a krasznaiak nem értékelik. Nem tudom, hogy passzivitásból vagy kényelemből maradnak távol, ellenben panaszkodnak sokan, hogy „nem ér ez az élet semmit csak a munka, csak a munka”. Hát kérdem én, ki fosztja meg őket attól hogy jól érezzék magukat. Nagyon örülök a vendégeknek, de elsősorban ez a Krasznaiakról szól és akik még át tudnának adni valamit a hagyományaikból,

azok kellene részt vállaljanak ebben a „munkában”.

Na jó, el kellett mondjam a szív fájdalmamat is, de mindezek ellenére nagyon jó hangulat volt és gondolom akik ott voltak, jól is érezték magukat. A bált Antal Roland és Antal Dóra nyíregyházi táncpedagógusok vezették. A Művelődési Ház előcsarnokában fényképkiallítás és fényképbörze volt melyet Gecse Ibolya felügyelt. A helybeliek batyuvál érkeztek. Nagyon sok finom hagyományos sütemény került felszolgálásra olajos kifli, diós kalács, fánk, tepertőspogácsa, kürtőskalács, túrós-bukta, asszonykonty stb., amelyeket Kovács Sára felügyeletével a krasznai Bokkrétás lányok kínálgattak a tánc szünetekben. Meghívott vendégként egy színvonalas farsangi bohózatot mutatott be a Magyarországról érkezett „Szeredás együttes”. A gyerekek nagyon élvezték és aktívan részt is vettek az előadásban. Az est folyamán egy emléklappal és fénykép

összeállításal köszöntük meg Bogya Erzsébetnek és Bogya Mihálynak, hogy eddig minden, immár 11-dik táncházban is részt vettek. Sokat tanultunk tőlük, Isten éltesse őket sokáig. Nagy sikere volt az álarcfestésnek, amelyet egy zoványi származású, Debrecenben tanuló lány végzett. Egész este folyamatosan festegetett. Ezek az álarcok is emelvén a farsangi hangulatot. Volt sok tánc és közben bálkirálynő és bálkirály választás. Különböző mókás ügyességi próbák után mindkét címet Sámsonba vitték. A koronákat úgy kapták meg hogy jövőre visszahozzák és átadják a majd akkor megválasztott királynak illetve királynőnek. A mulatság éjfél-ig tartott, a zenét Lakatos Miki és zenekara szolgáltatta. Nagyon szépen köszönjük azoknak akik adományokkal hozzá járultak a költségekhez és köszönjük a szponzoroknak akik segítségével nélkül nem jöhetett volna létre ez a táncház.

Szponzoraink voltak: Kraszna Község Polgármesteri Hivatal, SC Vincze, SC Majorerzsolt SRL, Mobila Király, Bréda István, Bréda Árpád, Andy&Zoly KFT, A Kraszna-i 2-es számú óvoda, Elly üzlet, ifj. Dimény Sándor, Éva szalon, Tomi ABC, Vincze autószerelő műhely, Petőfi Sándor Művelődési Ház.

Egy Garay János idézettel szeretném befejezni: „Hogy tánc szint oly állandó része a nemzetnek mint akármely egyéb szokásai, nyelve, dalaí valamint játékszíne és muzsikája, öltözte és törvénye: kitagadja? Ezek együvé véve teszik a nemzet bélyegét sajátiaikká, másoktól különbözőkké; amely nemzet ezekkel nem bír az nem nemzet, hanem csak néptömeg nem magánálló mert másoknak majma, lelketlen utánzója vagy éppen rabszolgája.”

Lelik Berta

Egyik szemünk sír...**2009 januárjába utolsó útjára kísértük:**

Pap (Toth) Zsuzsanna,
mehalt január 14.-én, élt 90 évet, hsz. 1464
Szabo Dániel, meghalt január 22.-én,
élt 72 évet, hsz.630
Lucza (Veres) Mária,
mehalt január 26.-án, élt 76 évet, hsz.192

... a másik nevet**2009 januárjába születtek:**

Kabai Mihály és Csilla fia,
Kornél, január 9-én.

Nyeste Miklós és Magdolna lánya,
Sára, január 18-án.

Kulcsár András és Márta lánya,
Amanda-Mábel, január 18-án.

*Boldog, hosszú életet kívánunk az újszülötteknek,
szüleiknek pedig erőt, egészséget a nevelésükhöz!*

Az olvasó fóruma**Két ember között a legrövidebb út az egyenes beszéd**

Három újságcikk erejéig tartottam kapcsolatot az olvasók táborával ezen újság hasábjain a 2008-as év folyamán. Több volt betervezve. Havonta megjelenő rovatnak szántam, de „füstbe ment terv” lett belőle, részben az én hallgatásom miatt, de legfőképpen az elmaradozott, majd összevont újság megjelenések miatt. Amint a kedves olvasó értesült már róla, a januári lapszámban bocsánatkérés közepette az idei évben rendszeresen fogjuk eljuttatni önökhöz a Kraszna újságot, késés nélkül és megújult formában. Új formában azt jelentené, hogy minél többet olyan dolgokról írni, ami az olvasót érdekli, tehát bevinni önöket is az újság témáiba. Szeretnénk ezúton megkérni a kedves olvasót, hogy juttassák el hozzánk észrevételeiket, meglátásaikat, érdeklődési témáikat, hogy leírhasuk amit önök elmesélnek vagy épp tudni szeretnének. Célunk, hogy érezzék az újság önöknek és önökről szól, kedves olvasó. Önök kérdeznek, vagy elmesélnek mi pedig leírjuk. Így módon egy olvasó és újsága közötti kapcsolat alakul ki. Sok mindent megtudhatnak, téves hírek helyett igazakról olvashatnak, és a Kraszna újságot sajátjuknak érezhetik. Keressenek meg, várom jelentkezésüket!

Tisztelettel, **Gecse Ibolya-Buci**

Jeles napok

Február 2. Gyertyaszentelő Boldogasszony napja. A templomokban ezen a napon szentelik a gyertyát, melynek a keresztény ember életében, ünnepekhez kötődő szokásaiban kiemelt szerepe van. Európában a gyertyaszentelés szokása a XII. század folyamán terjedt el. A szentelt gyertya Krisztust jelképezi. Az újszülött mellett a keresztelésig gyertyát égettek, de szintén a betegek illetve a halott mellett is. Nagyobb ünnepeken, húsvétkor, karácsonykor ezt a gyertyát gyújtották meg. A gazdák úgy tartották, hogy vihar alkalmával is meg kell gyújtani, távol tartja a villámcsapást és a jégverést. Ismert időjárásjóslás kötődik ehhez a naphoz. Ha süt a nap, a medve előjövve barlangjából meglátja az árnyékát, ezért visszamegy, és még hosszú lesz a tél. Ha viszont rossz idő van, nem tart már sokáig a hideg.

Február 3. Szent Balázs püspök napja. Balázs a torokbetegségek ellen védő szent, a legenda szerint megmentett egy halszállkát nyelt fiút. Mivel Magyarországon még a XX. század első felében is - a védőoltás bevezetéséig - rettegett és sok áldozatot követelő betegség volt a diftéria, más néven torokgyík, érthető, hogy ennek a szentnek komoly kultusza alakult ki. A balázsolás alkalmával

a katolikusoknál a pap a gyermek álla alá két gyertyát tesz keresztbe, és könyörgő imát mond érte. Szokásban volt az iskolás korú gyermekek balázsjárása is. Ez a Gergely-naphoz hasonló adománygyűjtő szokás, amikor a maskarába öltözött gyerekek köszöntik a háziakat, azok pedig a tanítónak adományokat küldenek (szalonnát, tojást, zsírt).

Február 19. Zsuzsanna ótestamentumi nőalak napja. A gyönyörű asszonyt fürdés közben a vének meglesték, majd házasságtörés hamis vádjával illeték. Zsuzsanna azonban tisztázta magát és a véneket elítélték. Ezt a bibliai történetet adták elő az ún. Zsuzsanna-játék során dramatizált formában. Ehhez a naphoz is kötődik időjárási megfigyelés. Állítólag ekkor szólal meg a pacsirta, melynek éneke a tavasz közeledtére utal.

Február 24. Mátyás napja. Azt tartják, ha hideg az idő, Mátyás feltöri a jeget, ha viszont nem talál, akkor csinál. Azaz hirtelen időjárás változást vártak ettől a naptól. Egyes vidékeken azt tartják a Mátyás-napkor kikelő kiscsirke verekedős lesz.

Kedvenc Virágom

Japán Kamélia

A japán kamélia rózsára emlékeztető virágaival a lakás legszebb ékessége lehet. Nagyon igényes növény, ezért a legkisebb gondozási hiba esetén a gyönyörű virágpompa sajnos elmarad.

A japán kamélia a teafélék családjába tartozik. Japánban és Koreában számtalan faja nő vadon. Örökzöld cserje, akár a 15 méteres magasságot is elérheti. Nálunk csak egyetlen faja, a japán kamélia terjedt el. A sötétzöld, fénylő, bőrnemű levelek és a januártól ápriliséig nyíló, rózsához hasonló virágok színe érdekes kontrasztot ad a növénynek.

A japán kamélia rendkívül érzékeny a hőmérséklet, a páratartalom és az öntözővíz mennyiségének változására. Ha eltolódik e három tényező egyensúlya, azt azonnal észrevehetjük a növényen. Ha télen a hőmérséklet 10-15 Celsius fok fölé emelkedik, nagyon sok vizet párologtat, lehullnak a levelei és a bimbói. Nem tűri sem a központi fűtéses lakás száraz levegőjét, sem a huzatot. Átteleléskor a télikertben biztosíthatjuk számára a legtökéletesebb feltételeket. Ekkor is egyetlen hőmérsékletet és páratartalmat igényel.

A bimbós növény helyét ne változtassuk, mert lehullajtja őket. Még arra is érzékeny, ha ilyenkor el fordítjuk.

Májustól szeptemberig

A japán kamélia ezekben a hónapokban a kertben érzi magát a legjobban, de kitehetjük az erkélyre is. Ültessük ki cserepestől félárnyékos, szélvédett helyre a kertbe. A lakásban tartva csak ritkán vészeli át a nyári időszakot. Esővízzel vagy lehűtött forralt vízzel öntözzük, és hetente egyszer tegyük az öntözővízbe tápoldatot.

Októbertől februárig

Ebben az időszakban neveljük a növényt a lakásban vagy - ha van - a télikertben. Biztosítsunk számára 10-15 Celsius fokos hőmérsékletet, mert egyébként nem nyílnak ki a virágbimbók. A virágzást követően tartsuk

kissé hűvös helyen, amíg kiültetjük a szabadba.

Márciustól májusig

Ilyenkor a növény teljes virágpompájában tündököl. Ha idejében eltávolítunk róla néhány bimbót, a cserjén maradó virágok átmérője elérheti akár a 6 cm-t is. Amennyiben szükséges, ilyenkor alakító metszéssel formálhatjuk a növényt. A levágott ágak akár egy hétig is szépen díszlenek a vázában, ha egy kevés cukrot és sót keverünk a vízbe. Nagyon fényigényes növény, de kora tavasszal óvjuk a déli napfénytől, mert az érzékeny bimbók könnyen megperzselődhetnek. A kinyílt virágok mindössze egy hétig díszítik a cserjét, ami tulajdonképpen csekély kárpótlás a sok gondozásért. A japán kaméliát csak ritkán támadják meg kártevők. A legtöbb gond abból fakad, hogy nem tartjuk be a néha bizony nagyon szigorú gondozási szabályokat. Ez azonnal bekövetkezhet, ha megbomlik az egyensúly az öntözés, a tápanyag-utánpótlás, a páratartalom és a hőmérséklet között. További ok lehet még, ha túl meleg, illetve huzatos helyen tartjuk, vagy az átteleltetéskor kiszárad a földlabdája.

A növény levéltetvek és korompenész megjelenésére is lombhullással reagál. A növény nevelése csak akkor kecsegtet eredménnyel, ha pontosan betartjuk a gondozásával kapcsolatos előírásokat.

Álarcosbál 2009

Óvodánk – hagyományaihoz híven- az idén is megrendezte jelmezbálját óvodásai számára, február 13-án a Petőfi Sándor művelődési házban.

Ez úton is gratulálunk a szülőknek az ötletes jelmezekért. Örömmel vettük tudomásul, hogy nemcsak a szülők, hanem a nagyszülők is besegítettek a jelmezkészítésbe.

Gyermekeink boldogan vonultatták fel a szebbnél szebb jelmezeket. Voltak meseszereplők, hercegek, hercegnők, tündérek, zöldségek, rovarok, ugyanakkor több félelmetes lovas, egy csontváz, kalóz, keleti harcos és sok más félelmetes lény bőrébe is szívesen belebújtak a gyerekek.

Nem véletlen, hogy óvodánk jelmezbálijai nem versenyek, minden jelmez nyertes volt az idén is.

Óvodánk minden csoportjában voltak vállalkozó szellemű édesanyák, nagymamák, akik farsangi fánkot készítettek.

Köszönjük a következő gyermekek részéről kapott fánkfelajánlásokat: Nyeste Valér, Sólyom Noémi, Dărăban Dănuț, Haraklányi Imola, Sebestyén Vivien, Pap Mária, Dimény Panna, Anderlik Aliz.

Az idén az óvoda jelmezeiből is lehetett kölcsönözni a bálra. A vártnál több szülő élt ezzel a lehetőséggel. Egyre gyakoribbak az üzletből vásárolt, kész jelmezek is.

A gyerekek számára nagyon fontos volt ez a nap, ezért számunkra óvodapedagógusok számára is az volt. Örömmel tapasztalhattuk, azt is, hogy egyre több szülő, nagyszülő kíván együtt örülni gyermekével álarcosbáljainkon, valamint különböző alkalmakra rendezett műsorainkon is.

Bartha Edit

Gáz-infó

A jelek szerint kimozdult a gázügy a megfeneklett holtpontról. Az elmúlt évek váromlásai, valamint az ívelő energia árak eléggé borúlátóvá tették úgy a lakosságot, mint az érdekelt feleket.

A jelenlegi gazdasági lappangás ellenére úgy tűnik, fontos szerepet kapnak a megkezdett beruházások, melyek a megszűnő munkahelyek pótlását is elősegítik. A medgyesi TRANSGAZ közelmúltban küldött értesítő levele szerint, rövidesen elkezdődhetnek a VARSOLC-KRASZNA fővezeték tervezési és kivitelezési munkálatai. A kivitelező cég kéri a vezeték nyomvonalának kisajátítását, azaz megvásárlását az érintett tulajdonosoktól. Az autópálya nyomvonalának kisajátításához hasonlóan járnak majd el az érintett gazdákkal. Ha az érintett területek jogi rendezése jó ütemben halad, akkor áprilisban végezhetnek a tervezéssel és megkezdhetik a munkálatokat is.

Oláh Miklós

Gondolatjel

A szeretetnek megvan a maga logikája. A gyermeki szeretet logikája a legegyszerűbb: szeretek, mert szeretnek. Az érett szeretet logikája: szeretnek mert szeretek. Az éretlen szeretet azt mondja: szeretlek mert szükségem van rád. Az igaz szeretet pedig azt mondja: szükségem van rád mert szeretlek. Nem minden ember tud helyesen szeretni. Sokan a szeretetet valamiféle cserekapcsolatnak tekintik és csak akkor szeretnek ha valamilyen feltétel teljesül. Legtöbbször ez helyesen hangzik, hiszen azt gondolnám szeretni csak azt lehet, aki viszont szeret. A szeretet viszont önmagában is van és tud szeretni, minden feltétel nélkül. Ha nem, akkor nem is igazi szeretet.

Visky István gondolatai alapján összeállította **Lelik Berta**

Kiskertész

Kerti Munkák Februárban

Ha a föld fagya kiengedett, a felszín megszikkadt, ne késlekedjünk a **korai zöltségek vetésével**. Csak az ősszel felásott talajba lehet - gereblyezés után - idejében vetni. Ez alól kivételt képeznek a homoktalajok.

Azokat a magvakat vethetjük korán, amelyek alacsony hőmérsékleten is csíráznak és az átmeneti talajmenti fagyoktól nem károsodnak. Ilyen a borsó, a sárgarépa, a petrezselyem, a spenót, a vöröshagyma, a hónapos retek, a fejjessaláta és a mák.

A tavaszi vetéshez szükséges magvak vásárlásánál vegyük figyelembe a következőket:

- A legbiztosabb a **drazsirozott magok** vetése. Az apró magvakat egy erre célra kikísérletezett vívőanyaggal veszik körül. Minden drazsében csak egyetlen mag van. Drazsirozásra csak elit minőségű magot használnak, így a jól elvetett drazsé egyetlen kelést tesz lehetővé. Mégis, mi az oka annak, hogy sokak szerint a drazsirozott mag egyetlenül, rosszul kel? Nos, ennek az a magyarázata, hogy az ilyen mag keléséhez folyamatosan nyirkos talajra, azaz száraz időszakban öntözésre van szükség. Ha a talajban kevés a nedvesség, akkor a drazsé vívőanyaga nem nedvesedik át. Ilyenkor gyakran előfordul, hogy a mag csírázni kezd, de nedvesség hiányában a csírázás megakad, a csíra elpusztul. Ezért a drazsirozott mag vetése után többször öntözzünk!

- A vetőmagtasakon az **F1** jelzés arról tájékoztat, hogy a mag hibrid, minden bizonnyal értékes zöltség kel ki belőle, de annak a magját nem lehet továbbtermesztésre felhasználni, mert a következő generáció nem örökíti a kiemelkedő tulajdonságokat, sok esetben használhatatlan növények lesznek belőle. Érvényességi idő mindig fel van tüntetve a vetőmag adatai között. Ez azt jelenti, hogy a megadott dátumig lehet a magot elvetni, addig tartja meg az előírt csírázási arányát.

- Csak **szakboltban** vásároljunk vetőmagot, mert a piacon árusított magvak nem elég megbízhatóak; olykor nem csíráznak ki, betegségekkel fertőzöttek lehetnek, és sokszor nem olyan fajtájúak, mint amilyenre szükségünk van.

Az elvetett borsómagot a galambok alaposan megdézsmálták. Ez gyakran

előfordul, és pedig főleg akkor, ha sekélyen vetettük a magot, és néhány árulkodó szem a felszínen marad. Ilyenkor a galambok és más madarak rákapnak a vetésre, és azt a magot is kiszedik, amelyik a felszín alatt rejtőzik. Többek között ezért is kell a borsót 5-6 cm mélyen vetni.

Az apró magvakat viszont sekélyen, mindössze 2-3 cm mélyre vessük. Ezenél az a panasz, hogy a gondos vetés ellenére is túl sűrűn kelnek a növények. Az ilyen vetést később ki kell egyelni, ami fáradságos, hosszadalmas és keserves művelet. Pedig ha a sárgarépa, a petrezselyem vagy a retek sűrűn kel, a gyökerek nem fejlődnek ki egyenletesen, hitványak lesznek. Régi törekvése a kertészeknek, hogy az egyelést valahogy elkerüljék, és erre több módszer is kínálkozik. Egyesek összekeverik az elvetendő apró magot homokkal vagy hamuval; így ritkább és egyenletesebb lesz a vetés. Ennél jobb az ún. szalagvetés, amikor a sorhúzó kapával széles, u-keresztmetszetű barázdát húzunk és ebbe szélesebb sorba vetjük el a magot.

A másik baj a lassan csírázó magoknál szokott előfordulni. A petrezselyem, a vöröshagyma magja 3-4 hétig is elfekszik a talajban. Ez idő alatt a gyomok kikelnek és elnyomják a később kelő haszonnövényeket. Ezért a lassan kelő magvakat ajánlatos jelzőnövények magjával keverve vetni. Erre a célra alkalmas a hónapos retek és a fejjessaláta. Ezeknek a fiatal növényeit hasznosíthatjuk vagy egyszerűen ki- gyomláljuk.

Fagymentes napokon lássunk hozzá a **gyümölcsfák ápolásához!** Ha már megtisztítottuk a fák törzsét és a vastag ágakat a rajtuk levő, felváló kéregpikkelyektől (és az összegyűlt törmeléket el is égettük), akkor következhet a koronaritkítás. Az alma-, a körte-, a szilvafák különösen hajlamosak arra, hogy sűrű koronát neveljenek. Már pedig, ha a korona belsejét nem éri fény, akkor a gyümölcsök nem érnek be, nem színesednek, a kártevők és a betegségek pedig akadálytalanul szaporodhatnak. Először az egymást kereszttező, befelé növekvő ágakat kell tőlük kimetszeni vagy kifűrészelni.

Ne feledkezzenek meg a metszést követően a sebek kezeléséről, mert ezek kaput nyitnak a vírusoknak, a gombáknak és baktériumoknak, amelyek

az edénnyalábok útján tovaterjedve rákos szövetburjánzásokat, ágelhalásokat és gutaütést válthatnak ki. A friss sebeket ezért kell bekenni valamilyen sebvédő anyaggal (Vulneron, Fixpol, Fabalzsam stb.).

Nélkülözhetetlenül fontos feladat most, a metszés után a tél végi lemosó permetezés.

Erre a célra a legjobbnak tartják a növényvédelmi szakemberek a 2 %-os bordói levet. Ezzel permetezzük meg az összes gyümölcsfát (ez a legjobb védelem az őszibarack levélfodrosodása ellen is), a szőlőtőkét, a rózsabokrokat, a málna-, ribiszke- és köszmétebokrokat, valamint a dísfákat és díszcserjéket is.

Ha sikerült ősszel istállótrágyát szerezni, ami a legkiválóbb trágyaanyag, ez nagyon jó, hiszen egyaránt tartalmaz humuszt és tápanyagokat. Aki azonban nem volt ilyen szerencsés, az most még mindig bemunkálhat a talajba komposztot, érett sertés trágyát, a műtrágyák közül pedig káli- és nitrogéntartalmú műtrágyákat.

Egy német bölcs mondás szerint, egy jó reggeli egész nap kitart, egy jó trágyázás egész évben és egy Jó házasság egész életben. Érdemes volna mindhármat megszívlelni!

A szőlő metszésére a legjobb időszaka csak most következik, amikor egyértelműen meg lehet állapítani, hogy melyek az ép és termékeny rügyek és melyek pusztultak el a tél folyamán. Igen gyakori hiba a háztáji szőlőkertekben, hogy a kertészkedők túlterhelik rügyekkel a tőkét. Pedig ettől nem lesz több szőlőtermésük, mert a nagyobb számú fürtön a bogyók nem fejlődnek ki és a sűrű lombzatú tőkéken a beárnyékolt fürtök nem termelnek elegendő cukrot, íz- és illatanyagot. Hogy a termőszőlőn mennyi rügyet kell meghagyni, azt csak a helyszínen lehet megmondani, minthogy minden fajtát másképpen lehet terhelni, mégpedig attól függően, hogy mennyi idős a tőke, milyen a kondíciója, vesszőállománya, milyen a talaj termőképessége stb. Átlagos körülmények között azonban a tenyészterület egy négyzetméterére számítva ne hagyjunk a tőkén 20-25 ép, egészséges rügnél többet.

Torma Katalin,
kertészmérnök

Állategészségügyi tájékoztató

A központi állategészségügy hatóság (ANSVSA- Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor) 111/08.12.16 számú rendelete szabályozza február 1-től az állati eredetű termékek szabadárúsítását (vânzarea directă) a piacokon. A rendezés értelmében az elárúsítás igényét kérelmezni kell az állategészségügyi hatóságtól amihez csatolni kell az állatok egészséget igazolóíratot a körzeti állatorvostól (1), a termelő egészségi állapotát igazoló íratot a családorvostól (2), a termelési igazolványt a községi tanácstól (3). A felsorolt iratokkal felkeresik a körzeti hatósági állatorvost a piac területén. Kraszna körzet esetében keddi napokon tájékozódhatnak és intézhetik ezzel kapcsolatos ügyeiket eredményesen.

Az állati eredetű termékek (tejtermékek, tojás, méz stb) szabadárúsí-

tása a piacokon bizonyos feltételekhez van kötve, meg kell feleljenek az allábbi követelményeknek:

a) a termék vagy a termék anyaga egészséges állatoktól kell származnia, ugyszintén a termékek előállító és forgalmazó gazda egészsége is megfelelő kell hogy legyen

b) a termék ne legyen meghamisítva, vagy különös színű, szagó, külső, ízű, tappintású stb.

c) a termék ne legyen idegen anyagtól szennyezett, koszos, mocskos kelékekben tárolva és szállítva.

d) a termék legyen megcímkézve, tájékoztatóval ellátva (termelő neve, a termék megnevezése, eredete, előállítási ideje, tárolási feltételek stb).

e) a nyers tej feleljen meg az EU 853/2004 szabványnak ami a csirasejtekre és a szomatikus sejtekre vonatkozik (FIGYELEM – tisztán fejés, tögygyulladás!!!)

Az állati eredetű termékek a piacon az erre kijelölt helyen kell árúsítani, megfelelő öltözetben (köpeny, surc, sapka, védőkesztyű) és a fennebb említett igazolások birtokában.

Az év folyamán a kistermelők ellenőrizve lesznek meglepetésszerűen a termékek eredetének (tögyellenőrzés az istáloban) feldolgozásának, tárolásának és fogalmazásának a hején, az alapvető higiéniai normák betartása végett.

Azok a kistermelők akik nem tartják be a szabályozásban előírtakat, büntetésben, engedély időleges vagy végleges visszavonásban és a termékek megsemmisítésében részesülhetnek.

A tej-termékek engedélyezéséhez kötelező a TEJKVOT- avall rendelkezni!!!

Dr. Bikfalvi Endre,
állatorvos

Hátizsákkal a Szilágyságban

Sárkányok kertje

A Szamos menti hátság nyugati peremvidékén, a Wesselényi-kastélyról és botanikus kertjéről híres Zsibó várostól mintegy 8 km-re található a "gigászi kőamfiteátrum", a Sárkányok kertje. Az 1G jelzésű műúton érhető el Almásgalgó határában, a Szamosba észak felé igyekvő Almás egyik baloldali mellékpatakának völgyében. Már a főútról észrevehető a jellegzetes "kert". Ha személyvonattal akarjuk megközelíteni, akkor a szamosmezői (Var hc, 400-as vonal) megállóban kell leszállnunk, ami Zsibótól 3 km-re az első megálló. Innen indulhatunk az Almás völgyén fölfele Galgóiig. Kolozsvárról legrövidebb út gépkocsival a Zilah felé vezető úton Almásszentmihályig (Sânmihiu Almasului), majd itt jobbra az Almás völgyén Hídalmáson (Hida), Almásbalázsházán (Bălan) átmenve Kettősmező (Chechiș) után jutunk Almásgalgóra.

Az ide látogató természetjárót egy valódi "összerázott világ" fogadja; mindenféle különös alakú tornyok, piramisok, oszlopok, gombaalakzatok, ember- és állatformájú tömbök láthatók nagy összevisszaságban. A földkéreg

lejtő folyamatainak különös alkotásai ezek. Nem véletlen, hogy a legtöbb formának nevet is adott a helyi lakosság, hisz a népi képzelet kimeríthetetlen a természet játékaival találó elnevezésben. Nyilván a néptől ered a Sárkányok kertje elnevezés is.

Tulajdonképpen egy földcsuszamlással állunk itt szemben; ennek homlokszakadása karéjában, mintegy ölelésében alakultak ki a fennebb leírt formák. Földcsuszamlások ott alakulnak ki, ahol agyag-, vagy márgarétegek váltakoznak vízáteresztő rétegekkel. Esetünkben a Buzási rétegekhez tartozó felső oligocén agyagok homokkő és aprószemű konglomerát rétegekkel váltakoznak, s ráadásul egy törésvonal miatt ezek a völgy felé dőlnek 4-5°-al. A beszivárgó vizek hatására a csúszos agyagon az egész völgyoldal a rétegdőlés irányába mozog, mérések szerint 40-60 cm-el évente. Így a suvadáskaréj fölötti platon újabb szakadások keletkeznek. A "kert" alakzatai legfeljebb 10-12 m magasságot érnek el, élettartamuk attól függ, hogy tetejükön milyen védőrétegek vannak; homokkő vagy konglomerát, s

ezek mennyire vannak összetöredezve. A legtartósabbak az ellenálló kalappal rendelkező gombaalakú formációk, hisz a kalap megvédi az alatta levő részeket az erodálódástól, mint valami ernyő.

A Sárkányok kertje védelem alatt áll, a rezerváció területe 32,5 ha, ebben benne foglaltatik a suvadáskaréj fölötti erdős plató is, ahol a talajban áruklódó repedések már jelzik a jövő talajmozgásait. Érdemes odafigyelni a rezervátum bejárásakor az omladozó kőzettömbökre, és nem ajánlatos az alakzatok megmászása tájvédelmi és biztonsági szempontból sem. A Sárkányok kertje képződményeihez hasonló formák máshonnan is ismeretesek, a Bucsecs hegység gomba-szikláit, a Babele is hasonlóak, ha keletkezési körülményei nem is egyeznek teljesen meg a sárkányokéval.

Forrás: Ajtay Ferenc:
Erdély természeti csodái, Stúdió
Kiadó, Kolozsvár, 2007
Kiss Zoltán

Szilágyság híres szülöttjei

Ilosvai Selymes Péter

(született 1520 körül – meghalt 1580 körül)

A XVI. században tevékenykedő epikus zeneszerző életéről keveset tudunk. Feltehetőleg 1548-1574 között tevékenykedett.

Petri Mór kétségkívül azt állítja, hogy a szilágysági Ilosváról származik: „Széchy Károly a XVI. század költészetének történetéről tartott egyetemi előadásán (1896) Ilosvairól azt mondja: Ilosvai Selymes Péter nevét a Pál apostol történetéről szóló elbeszélésében

Ilosvai Péternek írta, de a versszak fejében Sericeus Petrus Ilosvanusnak mondja és ha tekintetbe vesszük a XVI. század költőinek szokását, elmondhatjuk, hogy Ilosván, Kraszna vármegyében született. De már Toldi Ferencz is itt kereste költőnk születése helyét. Ehhez az Ilosvához csakugyan nem férhet kétség. Bereg és Szolnok-Doboka vármegyékben vannak még Ilosva nevű helységek. Aból, hogy itt a Szilágyságban s e tájt (Szatmárt) hosszabb ideig éledélt, lehet következtetni, hogy itt született, már pedig két verses munkájában megjelöli, hogy e tájt s itt írt. E mellett Selymes-családoknak is van nyoma a Szilágyság-

ban, a mi szintén figyelmet érdemlő körülmény, ha nem is tudjuk kimutatni a mi Selymes Péterünknek azok valamelyikével való rokonsági kapcsolatát.”

1548-ban valószínűleg református iskolamester volt Nagy-Idán, a Perényiek birtokán. Itt fejezte be Nagy Sándorról írt verses historiáját. Később vándor lantos deákká lett, 1564 augusztusában Szatmáron, 1568-

ban Abaújszántón, 1570 nyarán Kusalyban (Szilágyság megye) fejezte be egy-egy művét (utóbbi településen is végzett iskolamesteri tevékenységet).

Műveiből jelentékeny műveltség és a klasszikus és keresztény irodalomban való jártasság tűnik ki. Históriai énekeket és dogmatikus verseket szerzett, Tinódi mellett a legtermékenyebb énekszerzőnk.

Első, legterjedelmesebb énekét a Historia Alexandri

Magni-t 1548-ban írta (Nagy Sándor története) 6 részben, 2828 sorban. Forrása Curtius volt. Négy kiadása közül a legrégebb 1574-ből való. Írt históriai éneket „A próféták, királyok s vitézek dolgáról” címmel és írt Cyrusról és Nabukodonozorról is.

További művei: A nagy Szt. Pál apostolnak életéről és haláláról szép história a szentírásból, Sokféle neveknek magyarázata (a keresztnevek jelentései, versekben), Ptolomeus királynak historiája (vallásos tárgyú).

Leghíresebb műve a Toldi Miklósról szóló monda megverselése (Az híres neves Tholdi Miklósnak jeles cselekedeteiről és bajnokoskodásáról való historia). Ezt használta fel Arany

János a Toldi-trilógia megírásánál.

Több éneke elkallódott, javarészt azok, melyeket 1548 előtt írt.

Források: Magyar Életrajzi Lexikon, Szinnyei József: Magyar írók élete és munkái, Petri Mór: Szilágyság vármegye monographiája

Kiss Zoltán

THOLDI MIKLÓSNAK JELES CSELEKEDETIRŐL Es bajnokságáról való HISTORIA.

Írta
ILOSVAI PÉTER
által.

LÖCSEN,

1620

Mesevilág

A szegény ember fiai

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy szegény ember, annak három fia. Olyan szegény volt mint a templom egere. Már fél lábbal a koporsóban volt, de szomorú volt, hogy nem tudott semmit rájuk hagyni, így hát elküldte őket szerencsét próbálni. A legnagyobb kovács lett, a középsőből szabó, a legkisebb meg vadász.

Kihirdette az ország király, hogy eltűnt a leánya, és aki megtalálja, annak feleségül adja.

Elmentek a fiúk is, hátha megtalálják. Meg is lelték a tenger közepén, ahol egy sárkány őrizte. Észrevétlenül beletették a csónakba a királyleányt, és elhajóztak vele. Ezt azonban észrevette a sárkány is, és utánuk repült. A legkisebb lelőtte a sárkányt, és az ráesett a csónakra. Akkorát puffant, hogy széttört a csónak. Szerencsére meg tudtak kapaszkodni a csónak darabjaiban. A legnagyobbnál volt egy vasdarab, abból kovácsolt egy tűt, a szabónál volt egy cérna, belefűzte a tűbe és összevarrta a csónakot.

Amikor odaértek a király palotájába, vitatkozni kezdtek azon, hogy kié legyen a királylány. A király azt mondta, hogy nem adhatja mindhármuknak a leányát, mivel nem oszthatja három felé, de mindannyiuknak ad annyi aranyat, hogy életük végéig megélhetnek majd belőle.

Boldogan éltek, amíg meg nem haltak.

Nyeste Miklós, III. C osztály

A kiskakas, a kutya és a medve

Volt egyszer egy kiskakas, aki elhatározta, hogy világgá megy. Ahogy ment, mendegélt, találkozott egy kutyával.

Megkérdezte a kutya:

- Hova mész kiskakas?
- Világgá – felelte a kiskakas.
- Hadd menjek veled!
- Jól van – válaszolta a kiskakas.

Ahogy mentek, meglátta őket egy medve.

- Hova mentek? – kérdi a medve.
- Világgá – felelték.
- Veletek mehetek? – kérdi a medve.
- Jól van, gyere! – válaszolták.

Ahogy mentek, mendegéltek, megláttak egy házat.

Abban megszálltak.

Egyik nap, a kutya elment, hogy ételment keressen. Egyszer meglátott egy szederbokrot. Teletömte a zsebét szederrel, és elkezdte eszegetni hazafelé menet. Mikor nyúlna még egyszer a szederért, már több nem volt a zsebében. Gondolta magában, majd azt mondja, hogy nem kapott semmi ételt. Hazatért és azt is mondta.

A többiek erre elhatározták, hogy legközelebb együtt gyűjtenek ételt. A kutya elszégyellte magát és bevallotta, hogy hazudott, mert megette az ennivalót hazafelé jövet. Attól fogva nem hazudott többet a medvének és a kakasnak.

Kocsis Tamás, III. C osztály

Bosszankodás vagy vidámság

Egy téli nap a tanító néni azt közölte velünk, hogy változik az órarend, mert szombaton és vasárnap is kell iskolába jönni.

- Ez már igazságtalanság, még szombaton is kell jönni, menyegzőbe kell menjek!- kiáltotta Szili.
- Én szánkózni mentem volna!- kiabál bele Lajos.
- Én vasárnap imaházba kell menjek- harsog túl mindenkit Tomi.
- Még ez is, miért keverik bele a szombatot meg a vasárnapot, elég nekünk öt nap is a suliból- bosszankodik Norbi.

- Beperelem őket!- kiabálja Kami.

Ágota meg Karola közben csak nézik, ahogy bosszankodnak meg kiabálnak a többiek.

- Sztrájkolni fogunk!- kiabálta egyszerre Szabi, Sanci és Miki.

- Mi biztos nem megyünk!- kiáltja Dóra, Bea és Debi.

Egyszer csak belépett az igazgató bácsi, és mindenki elhallgatott. Köszöntünk neki, és elmondta, hogy mégse kell jönni szombaton és vasárnap iskolába. Ahogy elment, mindenki éljenezni kezdett. Ezután örömmel mentünk haza. Ha iskola szombaton és vasárnap is lett volna, az én történetem is tovább tartott volna.

Sütő Johanna-Krisztina, III. C osztály

Kiadja a Cserey Farkas Társaság, Crasna nr. 13.

Főszerkesztő: Oláh Miklós. A lapszámot összeállította: Oláh Miklós Korrektúra: Szócs Erzsébet
Szerkesztőség: KRASZNA, loc. CRASNA nr. 552 jud. SÁLAJ cod. 457085. E-mail: olahalo52@freemail.hu

Internet: www.kraszna.ro Szerkesztőségi telefonszám: (004)-0747-642412 ISSN 1584-2940

A névvel vagy névjeggyel ellátott írásokért szerzőik felelnek, azok nem mindig tükrözik a szerkesztőség véleményét is.